

JAARVERSLAG 2008

VOORWOORD:

IMPORTANTE, CENTRUM VOOR EMANCIPATIE:

1. ONDERSTEUNEN VAN EMANCIPATIEACTIVITEITEN

INLEIDING

1.1 ACTIVEREN EN BUNDELEN VAN WIJKACTIVITEITEN

INLEIDING

BUURTVROUWENHUIZEN

WIJKINITIATIEF DE KAMELEON

1.2.1 ONDERSTEUNING VAN (VRIJWILLIGERS)ORGANISATIES FEITEN EN CIJFERS

VOORBEELDEN UIT DE PRAKTIJK:

LET ME KNOW

AIDSWEEK

STICHTING ETHIOPISCH MILLENIUM

ONDERSTEUNING PROJEKTPLAN SCHRIJVEN

MAKELAARSFUNCTIE: POWERVROUWEN

1.2.2 ONDERSTEUNING VAN NETWERKEN

VOORBEELDEN UIT DE PRAKTIJK

HEN

AFRICA PRESENT

ANTILLIAANS VROUWENNETWERK

VOSAW

ALLE TONEN TAFELS

EMPOWERMENT

2. KENNISCENTRUM

3. ONDER DE AANDACHT BRENGEN VAN SUCCESVOLLE INITIATIEVEN ONDERSTEUNING

3.1 HAAGSE VROUWENWEEK

3.2 KARTINI-PRIJS

3.3. HAAGS EMANCIPATIE NETWERK

4. AANJAGEN VAN HET EMANCIPATIEBELEID

INLEIDING

LAGERHUISDEBATTEN

VAN AFHANKELIJKHEID NAAR ZELFSTANDIGHEID (EMPOWERMENT)

EMANCIPATIE IN HET WELZIJNWERK

5. BESTUUR EN PERSONEEL

VOORWOORD

De nieuwe Emancipatienota van de gemeente werd in maart 2008 vastgesteld. Hierin toont de gemeente flinke ambities met betrekking tot het bevorderen van de maatschappelijke participatie van met name migrantenvrouwen in een dubbele achterstandpositie. Die ambities heeft Importante vertaald in een herijking van haar positie, taak en functie.

De belangrijkste verandering in het beleid is dat Importante zich de komende jaren meer zal gaan bezighouden met het activeren en bundelen van initiatieven in de wijk.

Importante heeft deze herijking in dit verslagjaar voortvarend ter hand genomen en al op basis van de concept gemeentelijke nota haar nieuwe taken vanaf het begin van 2008 opgepakt. Een voorbeeld daarvan is het ondersteunen van een aantal buurtvrouwengroepen, nog voordat het eerste Buurtvrouwenhuis, zoals die in de nota staat omschreven, werd gerealiseerd.

In dit jaarverslag laat Importante zien dat zij zich snel en flexibel heeft aangepast aan de wens van de gemeente om nadrukkelijker in te spelen op actuele maatschappelijke ontwikkelingen, zoals seksualisering van de samenleving, toename van geweld binnen relaties onder jongeren en de problematiek rondom Antillianen.

Importante ligt nu stevig op koers en werkt met een steeds professionelere organisatie aan emancipatie van vrouwen in een achterstandspositie. Dit heeft geresulteerd in veel nieuwe en interessante initiatieven in 2008 die samen met al onze partners in de stad werden gerealiseerd.

Charlie Ortega,
Directeur

IMPORTANTE, *CENTRUM VOOR EMANCIPATIE*

Importante zet zich in voor een gelijkwaardige participatie van vrouwen en meisjes in de samenleving, in het bijzonder in Den Haag.

Het streven naar een gelijkwaardige participatie van vrouwen en meisjes vraagt om een ‘**twee sporenbeleid**’, want gelijkwaardige participatie kan alleen gerealiseerd worden als de samenleving daar de ruimte voor biedt en als die ruimte ook benut wordt. Deze combinatie is naar het inzicht van Importante essentieel.

Daarom richt het aanbod van Importante zich zowel op het stimuleren van vrouwen en meiden om ruimte te nemen om te emanciperen en gelijkwaardig te participeren, als op het bieden van ondersteuning aan instellingen en beleidsmakers die vrouwen die ruimte moeten bieden.

Binnen de kerntaken en prioriteiten, die de gemeente Den Haag zichzelf stelt, nodigt zij Importante expliciet uit om zich de komende jaren meer te gaan bezighouden met het opsporen, activeren en bundelen van initiatieven in de wijk (10-Puntenplan Vrouwenemancipatie 2008-2010 ‘Gelijk Doen’).

1. ONDERSTEUNING VAN EMANCIPATIEACTIVITEITEN

Inleiding

(Vrijwilligers)organisaties en vrouwen(initiatieven) uit de wijk, vragen Importante regelmatig om ondersteuning met betrekking tot het organiseren van emancipatie-activiteiten, het ontwikkelen of aanscherpen van de visie en doelstellingen, het aanvragen van (project)subsidies, het ontwikkelen van trainingen, het opzetten van netwerken of het aanleveren van vrouwelijke (allochtone) debatleiders en dagvoorzitters.

Zo vindt ondersteuning plaats door middel van deskundigheidsbevordering, procesbegeleiding en praktische hand- en spandiensten.

In de volgende paragrafen worden de verschillende vormen van ondersteuning, die Importante heeft geboden, verder geconcretiseerd en inzichtelijker gemaakt met feiten, cijfers en voorbeelden uit de praktijk.

1.1 ACTIVEREN EN BUNDELEN VAN WIJKINITIATIEVEN

Inleiding

Vrouwenzelforganisaties vragen Importante regelmatig om ondersteuning met betrekking tot het organiseren van emancipatieactiviteiten, het ontwikkelen of aanscherpen van de visie en doelstellingen, het aanvragen van (project)subsidies, het ontwikkelen van trainingen en vrouwelijke (allochtone) debatleiders en dagvoorzitters, etc..

Zo vindt ondersteuning plaats door middel van deskundigheidbevordering procesbegeleiding en praktische hand- en spandiensten.

Buurtvrouwenhuizen

Voor een belangrijke groep vrouwen in Den Haag geldt nog steeds dat zij niet of maar beperkt deelnemen aan de Haagse samenleving. Door factoren als onbekendheid met de samenleving, een laag opleidingsniveau en onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal, neemt hun zelfvertrouwen af en wordt hun wereld steeds kleiner. Ze zijn vaak nog erg onzeker over de eigen capaciteiten en andere vrouwen ontmoeten in een buurt- of moedercentrum blijkt vaak een brug te ver. Desondanks willen veel vrouwen beter in staat zijn om zelf richting aan hun leven te geven. Er bestaat behoefte aan een eigen buurtplek van waaruit de vrouwen, eenmaal buitenshuis, een volgende stap durven te maken. Aan zulke laagdrempelige ontmoetingsplaatsen, waar buurtvrouwen samen kunnen komen om elkaar te ontmoeten en te inspireren, van elkaar te leren en gebruik te kunnen maken van elkaars talenten, ontbrak het in Den Haag. De gemeente gaf in 2008 te kennen dat zij op korte termijn acht van deze ontmoetingsplaatsen wil realiseren. De vrouwen uit de wijk exploiteren zelf het buurtvrouwenhuis en bepalen ook zelf de activiteiten. Het aanbod wordt in een buurtvrouwenhuis dus niet van bovenaf opgelegd, maar door de bezoekers zelf bepaald. Daarbij wordt optimaal gebruik gemaakt van de uiteenlopende talenten van de vrouwen uit de wijk. De vrouwen krijgen hierbij professionele ondersteuning. De kracht van de buurtkamers voor vrouwen is gelegen in hun laagdrempelige en integrale karakter.

Op uitnodiging van de gemeente Den Haag vond een aantal keren overleg plaats met vertegenwoordigers van woningbouw corporatie Haag Wonen, Stichting Boog, Welzijn Scheveningen, Stichting MOOI, Importante en de gemeente Den Haag.

De gemeente Den Haag heeft Importante aangewezen als de trekker van het gehele project. Importante zal dan verantwoordelijk zijn voor de opzet, aansturing en continuering van de acht buurtvrouwenhuizen.

Op zaterdag 13 december organiseerde Importante de feestelijke opening van het eerste buurtvrouwenhuis in de Den Haag, Frans Halsstraat 131, door wethouder Van Alphen. Ruim 60 mensen waren aanwezig waaronder veel vrouwen en kinderen uit de buurt.

Wijkinitiatief De Kameleon

In het voorjaar van 2008 ontving Importante een ondersteuningsvraag van Basisschool De Kameleon. Daar was een project opgezet ter bevordering van de taalontwikkeling en betrokkenheid van de moeders van kinderen die op deze school zitten.

In de loop van dit project bleek dat het niet alleen om taalontwikkeling ging. Veel, vaak ook hoger opgeleide vrouwen uit deze doelgroep, hadden behalve de behoefte aan taalontwikkeling ook werkgerelateerde vragen. Importante hield oriënterende gesprekken, maakte een knelpuntenanalyse en presenteerde een vervolgplan. Een concreet knelpunt dat de vrouwen zelf aangaven, was dat zij niet beschikken over een Curriculum Vitae. Importante ontwikkelde daarop de speciale workshop *'Hoe schrijf ik een CV?'*. Juist vanwege de werkgerelateerde vragen van de doelgroep, werd ervoor gekozen om de workshop te geven op de Inspiratiedag, die op 21 juni door Stichting Meander werd georganiseerd. Deze dag stond namelijk in het teken van werk en opleiding en het bood de moeders van De Kameleon de mogelijkheid om zich verder te oriënteren op de arbeidsmarkt.

Importante faciliteerde tevens een ontmoeting tussen de doelgroep en Moedercentrum, **De Koffiepot**, tot op dat moment niet bij hen bekend.

1.1 ONDERSTEUNING (VRIJWILLIGERS)ORGANISATIES

Feiten en cijfers

In 2008 werd ondersteuning geboden aan 55 migranten (vrijwilligers)organisaties en maatschappelijke instellingen, in het kader van:

opzet, ontwikkeling en samenwerking met betrekking tot projecten, bijeenkomsten, workshops en input netwerkdagen (60%); ondersteuning rond subsidiemogelijkheden en subsidieaanvragen (15%); bevordering aanpak en samenwerking Afrikaanse en Antilliaanse vrouwengroepen: 15%; overige ondersteuning als: het leggen van contacten met betrekking tot werving, bereiken doelgroepen, doorverwijzing hulpvragen (10%).

Een greep uit het grote aantal vrijwilligersorganisaties en maatschappelijke instellingen, waaraan ondersteuning werd verleend:

Boksschool Houwaart; Stichting Hoop voor Vrouwen; Kariboe Bibi; SWANN; Deelnemers 8 maart Festival, SEM/COS Nederland; Rutgers Nissogroep; Stichting Formaat; Stichting HAAB; Stichting Ethiopisch Millenium; Stichting Meander; Ban Pe; Antilliaanse Vrouwengroep Moerwijk; Antilliaans Vrouwenennetwerk; Stichting MARA; NVR; Gemeente Den Haag en Stichting Mai; Haagse Hogeschool; OBS De Kameleon; Vosaw; Alle Tonen Tafels; Stichting Partnership with Women Foundation; Afrikaanse Gemeenschap; Haagse Vrouwenzaken; Stichting Sarita; Nationale Denktank; Stichting Goed Hart; Stichting The World Home; Steunpunt Sabr; Gemeente Den Haag; GGD; Unie van Vrijwilligers; Stichting Boog; Sudanese Socio Cultural Association; Afrikaans Netwerk; diverse particulieren.

Een aantal ondersteuningsvragen uitgelicht:

Let me Know

Importante startte in de zomer van 2008 in samenwerking met het Rutgers Nisso de voorbereidingen voor het realiseren van een film over liefde, relaties en seksualiteit, gericht op de Afrikaanse, Antilliaanse en Surinaamse jongeren. Uit recente studies was gebleken dat jongeren uit deze doelgroep veelvuldig en op steeds jongere leeftijd in aanraking komen met seksualiteit en daar vervolgens niet altijd even verantwoordelijk mee omgaan. In deze film zullen een aantal Haagse jongeren uit deze doelgroep vertellen over hun keuzes op het gebied van seks, liefde en relaties.

De bedoeling was om hiermee rolmodellen voor het voetlicht te brengen die reageren vanuit dezelfde optiek als hun leeftijdsgenoten en deze jongeren daardoor ook goed weten te bereiken.

Thema's als: *'recht op lichamelijke zelfbeschikking', 'weerbaarheid, zelfrespect', 'eigen keuzes durven maken' en 'grenzen durven stellen'*, worden in de film aan de orde gebracht. Thema's die alle onder de noemer **'emancipatie'** vallen. Importante was verantwoordelijk voor de werving van de Haagse jongeren uit deze doelgroep. Veertien jongeren namen deel aan een speciaal hiervoor georganiseerd weekend. Gezamenlijke spellen en een training *'Schrijf je eigen verhaal'*, creëerden een veilige sfeer waarin gemakkelijker over seksualiteit kon worden gesproken. Uit deze groep werden drie kandidaten met hun verhalen geselecteerd voor de film. Importante blijft in 2009 betrokken bij het project zowel inzake de bepaling van het vervolgtrajec als met betrekking tot de inhoud en de totstandkoming van de film en de coaching van de jongeren.

Aidsweek

Den Haag kent een groeiende Afrikaanse gemeenschap die over het algemeen een vrij onzichtbaar bestaan leidt. Hulpverleners komen weinig met deze groep in aanraking. De groep weet vaak de weg niet te vinden naar de bestaande voorzieningen op het gebied van welzijn en gezondheidszorg. Bijvoorbeeld informatie die betrekking heeft op Hiv/Aids.

Groepen uit de Afrikaanse gemeenschap gaan hier, afhankelijk van hun achtergrond, cultuur en opleiding, op hun eigen wijze mee om. Veel Afrikanen woonachtig in Den Haag zijn actief betrokken bij hun kerkgemeenschap. Voor de acceptatie van Hiv/Aids geïnfecteerden is het van groot belang dat de religieuze leiders ten aanzien van dit onderwerp een positief standpunt innemen. Met name vrouwen hebben weinig invloed op de normen en waarden over seksualiteit binnen een relatie.

Om de kennis over, de bespreekbaarheid van Hiv/Aids en de daaraan gerelateerde positie van vrouwen binnen de Afrikaanse kerkgemeenschap te vergroten, organiseerde Importante samen met de GGD en HOF op 29 november een conferentie in nauwe samenwerking met de Afrikaanse zelforganisaties in Den Haag.

Importante was mede verantwoordelijk voor de vormgeving van de conferentie, het bepalen van de inhoud en de uitvoering en het erbij betrekken van Afrikaanse vrouwenorganisaties.

Stichting Ethiopisch Millennium

De Stichting Ethiopische Millennium organiseerde in 2008 een conferentie over *vrouwelijk leiderschap, coaching en de toeleiding naar de arbeidsmarkt van Ethiopische vrouwen*.

In dit kader verleende Importante ondersteuning door het geven van de workshops 'coaching' en 'empowerment'. Importante adviseerde over de inhoudelijke invulling van de conferentie en voerde een aantal organisatorische taken uit.

Voorts besprak Importante met de gemeente Den Haag en Stabij de contouren van de workshops '*microfinanciering*' en '*zelfstandig ondernemerschap*', die door hen zouden worden gegeven, bepaalde de vorm en stelde de inhoud samen.

Ondersteuning projectplan schrijven

Importante verleent regelmatig ondersteuning ten behoeve van het schrijven van goede projectvoorstellen. Daarbij ligt de nadruk op de haalbaarheid van het project en wordt gekeken naar het emancipatoire karakter van het voorstel.

Een greep uit het grote aantal vrijwilligersorganisaties en maatschappelijke instellingen waaraan ondersteuning werd verleend:

Stichting Sarita

Stichting Sarita zal in 2009 haar 15-jarig bestaan vieren. De Stichting wil van deze gelegenheid gebruik maken om een conferentie te organiseren met een terugblik op een aantal hoogtepunten uit die 15 jaar en een vooruitblik op actuele onderwerpen.

Stichting Goed Hart

Stichting Goed Hart is een Afrikaanse vrouwenorganisatie die al enige tijd actief is. In samenwerking met Partnership with Women Foundation willen zij een conferentie organiseren waarbij vergroting van het zelfvertrouwen van Afrikaanse vrouwen centraal staat.

Stichting The World Home

Deze stichting ontvangt duidelijke signalen die de noodzaak van meer voorlichting over seksualiteit en Soa/Aids onderstrepen. In samenwerking met een zestal andere organisaties zijn zij voornemens om hier een project aan te wijden.

Makelaarsfunctie

De presentatie van een aantal good practices is een vast onderdeel van de bijeenkomsten van het Haags Emancipatie Netwerk (HEN), waarvan er ieder jaar een aantal door Importante worden georganiseerd. Importante biedt initiatieven, een podium en daarmee de gelegenheid om het netwerk te vergroten, nieuwe partners, menskracht of financierders te vinden. Importante speelt een actieve rol in het matchen van vraag en aanbod.

Zo nodigde Importante voor de HEN bijeenkomst van november in dit verslagjaar acht vrouwen uit om zichzelf en hun activiteiten/werkzaamheden als good practices te presenteren. Het betrof vrouwen die actief iets willen betekenen voor de samenleving en hun talenten en capaciteiten daarvoor willen inzetten. Een kort door Importante opgezet trainingstraject '*Presentatietechnieken*', stelde hen in staat hun ideeën en initiatieven op een aansprekende wijze te etaleren, hun zichtbaarheid naar andere vrouwen toe te vergroten en belangstelling te genereren voor hun activiteiten.

Een van de initiatieven die op deze bijeenkomst werden gepresenteerd, was het netwerkinitiatief '*Alle Tonen Tafels*', dat in het leven is geroepen vanuit de behoefte van met name Haagse hoogopgeleide migrantenvrouwen om hun Nederlandse taalkennis te vergroten en daarmee bij te dragen aan hun eigen integratieproces.

Deze bijeenkomst maakte het voor '*Alle Tonen Tafels*' mogelijk om het eigen netwerk uit te bouwen. Derden werden in de gelegenheid gesteld om kennis te nemen van dit project en zich erbij aan te sluiten.

1.2 ONDERSTEUNING NETWERKEN

In 2008 initieerde, adviseerde of ondersteunde Importante de volgende (emancipatie) netwerken, of werkte ermee samen:

Haags Emancipatie Netwerk, Landelijk Overleg Emancipatiesteunfuncties, Stichting Women at Work, Café Burgerschap, Antilliaans en Arubaans Vrouwen Netwerk, Haagse Vrouwen Zaken, Haags Vrouwen Netwerk, Voices of Sub-Sahara Women (VOSAW), stichting WinWide (Alle Tonen Tafels).

We lichten er een paar uit om de ondersteuning die Importante biedt aan netwerken, te concretiseren.

Haags Emancipatie Netwerk (HEN)

Het Haagse Emancipatie Netwerk is een netwerk voor iedereen die actief is op het terrein van - of zich betrokken voelt bij - de emancipatie van vrouwen in Den Haag. Dit kunnen organisaties zijn maar ook personen.

Het HEN is er vóór en dóór de 'gebruikers', Importante faciliteert, biedt daarbij ondersteuning en zorgt voor de verslaglegging.

Het HEN wil ruimte geven voor ontmoeting, gedachtewisseling en samenwerking.

De formule is steeds dezelfde: drie goede initiatieven worden uitgenodigd en in een vraaggesprek extra belicht. Daarna is er gelegenheid tot netwerken.

Ook gastorganisatoren kunnen een bijeenkomst organiseren.

In 2008 vonden er vier bijeenkomsten plaats.

HEN 12 maart- Slotbijeenkomst Haagse Vrouwenweek

Een bijeenkomst op 12 maart met als titel '**Internationale Vrouwendag**' had weer een Haags accent' sloot de Haagse Vrouwenweek af.

Er waren 45 aanwezigen. Aan de orde kwamen achtereenvolgens: een vruchtbare samenwerking, de slimme wisseling entertainment en inhoudelijkheid, de geslaagde mix tussen jongen oud en allerlei verschillende culturen.

Wethouder Van Alphen, die op deze bijeenkomst aanwezig was, vroeg

o.a. aandacht voor het opzetten van een grote stedelijk 8 Maart Manifestatie in 2009.

Een kritische noot betrof de gemeentelijke subsidietoekenning. Deze werd als te ondoorzichtig ervaren. Bovendien kwamen de beschikkingen te laat, zelfs enkele weken voor aanvang van de Haagse Vrouwenweek, binnen. Hierdoor waren de betreffende organisaties niet meer (goed) in staat om een activiteit voor die week te organiseren.

HEN 5 juni - 'Van afhankelijkheid naar zelfstandigheid'

41 deelnemers discussieerden mee over de thema's:

'Van afhankelijkheid naar zelfredzaamheid – 'Kwaliteit en continuïteit binnen zelforganisaties'.

Veel zelforganisaties drijven op de kracht en de inzet van één of twee vrouwen die vaak een enorme achterban bedienen. Maar als deze vrouwen een (welverdiend) stapje terug willen doen of als zij door andere omstandigheden genoodzaakt worden gas terug te nemen, komt dikwijls het voortbestaan van de hele organisatie in gevaar. De bijeenkomst vormde een eerste inventarisatie van knelpunten en oplossingen. Bijzondere gast op deze avond was Henna Mathura. Zij ontving op 25 april de Koninklijke onderscheiding **'Ridder in de orde van Oranje Nassau'** uit handen van burgemeester Van Aartsen.

HEN 8 oktober – 'Emancipatie, gelijk doen? Emancipatie, gelijk doen! U bent aan zet!

Het inhoudelijke gedeelte van deze bijeenkomst werd georganiseerd door gastorganisator Haags Vrouwen Netwerk. En waren 46 deelnemers. De bijeenkomst stond in het teken van het **'10-Punten actieplan'** uit de gemeentelijke Emancipatienota.

HEN 5 november- 'Powervrouwen'

Op de bijeenkomst *'Powervrouwen - nieuwe inspirerende samenwerkingspartners presenteren zich!'* stelden zes powervrouwen zich voor aan de 43 aanwezige gasten (zie ook *'Makelaarsfunctie'*, blz.9).

Lustrumbijeenkomst Haagse Vrouwen Zaken

Op 28 oktober faciliteerde Importante de lustrumbijeenkomst van Haagse Vrouwen Zaken, het netwerk voor Haagse vrouwelijke ondernemers.

Ruim 100 gasten woonden het lustrum bij. Importante bood logistieke ondersteuning met betrekking tot de locatie, de PR, de nazorg én verleende handen en spandiensten tijdens de bijeenkomst.

'Afrika Present' - Conferentie van en voor (Sub-Sahara) Afrikanen in Den Haag' 26 januari 2008

De organisatie was in handen van VOSAW, SSWAN, Kariboe Bibi, CAC, Stichting Redeem Foundation, Stichting Sidasil, Stichting De Korenmaat, Stichting Mara, Stek en Importante.

300 gasten waren aanwezig op 26 januari in Concordia, waaronder als speciale gasten wethouder Van Alphen en burgemeester Van Aartsen.

De Afrikaanse gemeenschap in Den Haag is relatief nieuw en zeer divers; mensen van vele nationaliteiten en Afrikaanse culturen bouwen in de Hofstad een bestaan op. Echter, vanuit de knelpuntenanalyse die Importante in 2007 verrichtte met betrekking tot de positie van Afrikaanse vrouwen in Den Haag, kreeg Importante het signaal dat hun aanwezigheid en bijdrage in de samenleving te weinig wordt opgemerkt. Veel Afrikanen (in Den Haag wonen en werken, officieel geregistreerd, ruim 8000 mensen afkomstig uit veel verschillende landen ten Zuiden van de Sahara) hebben op hun beurt moeite om aansluiting te vinden bij de Nederlandse samenleving.

Met de ondersteuning van o.a. Importante hebben enkele Afrikaanse zelf-organisaties op 26 januari de conferentie '*Afrika Present*' georganiseerd.

De conferentie had als doel om het contact tussen Afrikanen, Haagse Afrikaanse organisaties, de Gemeente Den Haag, fondsen en maatschappelijke organisaties te bevorderen en om de Afrikaanse gemeenschap in al zijn kracht en diversiteit op de kaart te zetten!

Importante heeft de problematiek rond de Afrikaanse doelgroep bij de gemeente aangekaart en een verbreding van de aandacht naar deze doelgroep toe bepleit. Er is actief ingezet op het betrekken van de gemeente, gemeentelijke instellingen en instellingen uit het maatschappelijke middenveld bij de Afrikaanse doelgroep. Daarbij is er flink gelobbyd om de doelgroep en hun problematiek op de agenda te krijgen en hiervoor draagvlak te creëren. Importante was tevens mede verantwoordelijk voor het bepalen van de inhoud van de conferentie en het erbij betrekken van de Afrikaanse zelforganisaties.

Een aantal resultaten van Africa Present op een rij:

- Op Wereld Aidsdag werd altijd al aandacht geschonken aan Afrika, maar dit keer was de aanpak voor het eerst omvattender, kwam de vraag vanuit de gemeente en was de betrokkenheid van de doelgroep veel groter,
- Met de film Just Like U is aandacht geschonken aan een aspect uit de Afrikaanse gemeenschap,
- Meander heeft de publicatie 'Afrikanen in Beeld' uitgegeven, waarin aspecten uit Afrikaanse culturen worden toegelicht voor hulpverleners en andere geïnteresseerden.
- De gemeente heeft een Afrikaanse intercultureel medewerker aangenomen,
- De Afrikaanse groep wordt vaker expliciet benoemd als Haagse groep,
- Meer aandacht vanuit maatschappelijke instellingen om zich bezig te houden met de knelpunten van de Afrikanen.

Antilliaans Arubaanse Vrouwen Netwerk (VNGD)

Importante ontving signalen uit de stad dat er weinig tot geen initiatieven zijn voor Antilliaanse Arubaanse vrouwen in Den Haag. De signalen kwamen zowel van de doelgroep zelf als van daarbuiten. En dat terwijl de doelgroep erg gebaat zou zijn bij meer activiteiten gericht op hun emancipatieproces. Importante heeft het initiatief genomen om een aantal vrouwen uit de doelgroep, die actief waren of wilden zijn, een begeleidingstraject aan te bieden dat resulteerde in een vrouwen-netwerk. Importante heeft gewerkt aan het bijeenbrengen en bijeenhouden van de groep en het stellen van doelen, visie en netwerkvorming.

Ook kwamen aan de orde: vergadertechnieken, bestuursvaardigheden, het belang van zelforganisaties en achtergrondinformatie over de doelgroep met betrekking tot hun positie in de stad. Het netwerk is in 2008 zevenmaal bij elkaar geweest.

VOSAW

Vosaw, Voices of Sub Saharan Women, bestaande uit een aantal Afrikaanse vrouwenorganisaties. Ondersteuning door Importante bestond uit: advies, begeleiding, doorstart netwerkgroep en analyse.

Alle Tonen Tafels

Dit netwerkinitiatief is in het leven geroepen vanuit de behoefte van met name Haagse hoogopgeleide migrantenvrouwen om hun Nederlandse taalkennis te vergroten en daarmee bij te dragen aan hun eigen integratieproces.

Importante gaf ondersteuning met: deskundigheidsbevordering, advies, PR en netwerkontwikkeling.

1.3 ONDERSTEUNING PERSOONLIJK EMPOWERMENT

Persoonlijke weerbaarheid en empowerment

Empowerment geldt nog steeds als de basis van het emancipatieproces.

Importante geeft trainingen en cursussen rondom dit thema. Ervaring leert dat een training in een veilige omgeving een effectief middel is om meer zicht te krijgen op eigen handelen, op het ontwikkelen van vaardigheden en het ontwikkelen en aan-

leren van nieuw gedrag. Het vaste cursus- en trainingsaanbod van Importante bood assertiviteitstrainingen voor vrouwen in het voorjaar en in het najaar van 2008. Importante wil hiermee vrouwen bewegen om te onderzoeken waar hun kracht en mogelijkheden liggen en hoe deze te benutten.

Er is een open aanbod dat toegankelijk is voor alle vrouwen in Den Haag. De trainingen bestaan uit tien wekelijkse bijeenkomsten van ieder twee uur en opdrachten en oefeningen voor thuis en op het werk. In 2008 werd tweemaal een assertiviteitscursus gegeven, in totaal voor achttien personen.

In 2008 verzorgde Importante ook losse trainingen. Ten behoeve van de Inspiratiedag van Stichting Meander in juni, verzorgde Importante de speciaal voor deze gelegenheid door haar ontwikkelde workshop *'Hoe schrijf ik een CV?'*.

Tevens was er in 2008 sprake van een **training 'Powervrouwen'** en de workshop *'Coaching en Empowerment'* ten behoeve van Stichting Ethiopisch Millennium.

2. KENNISCENTRUM

Binnen het huidige beleid en de functie van Importante als stedelijke Centrum voor Emancipatie is ook **de informatie- en adviesfunctie** van Importante meer toegespitst geraakt op het terrein van emancipatie.

Er wordt dan ook regelmatig een beroep gedaan op de expertise van Importante.

Niet alleen vrouwen zelf maar ook instellingen en bedrijven (ook van buiten Den Haag), overheidsinstellingen en de media benaderden Importante met vragen over emancipatiethema's en actuele ontwikkelingen binnen het emancipatiebeleid. Medewerkers van Importante worden met grote regelmaat gevraagd om zitting te nemen in panels, denktanks, expertmeetings, netwerken, adviesraden en adviescommissies.

Het aantal aanvragen voor lezingen en presentaties over emancipatiethema's of emancipatiebeleid steeg navenant.

Feiten en cijfers

Meer dan 25.000 burgers en leden van (vrijwilligersorganisaties, maatschappelijke instellingen, gemeente, (landelijke) media en andere instanties zijn geïnformeerd over:

- projecten/projectmogelijkheden/activiteiten/bijeenkomsten/workshops/succesvolle initiatieven/microfinanciering
- samenwerken/netwerken (o.a. organiseren, informatie, adressen, expertise en bemiddeling)
- juridische en/of hulpvragen
- trainingen/workshops/cursussen (o.a. assertiviteit/empowerment)
- afstudeerprojecten
- ondersteuning rond subsidiemogelijkheden en subsidieaanvragen
- genderbeleid/sociale activering/empowerment migrantenvrouwen/participatie vrouwen/arbeidsmarktparticipatie
- Haagse viering IV (Internationale Vrouwendag)
- emancipatiebeleid
- overige ondersteuning als: het leggen van contacten m.b.t. werving, bereiken van doelgroepen, doorverwijzing van hulpvragen

Verder werd informatie geplaatst op de website van Importante zowel betreffende de eigen activiteiten als relevante informatie van overige organisaties/instellingen.

Website, nieuwsbrieven, jaarverslagen, publicaties, brochures, cursusfolders en campagnes zijn de meest gebruikte communicatiemiddelen.

Eveneens gebeurt dit via presentaties en lezingen en door actief zitting te nemen in panels, denktanks en expertmeetings.

Voorts was er in 2008 sprake van verschillende themabijeenkomsten verschillende, discussies, dialogen en conferenties, vaak in samenwerking met andere instellingen en organisaties.

Een greep uit het grote aantal vrijwilligersorganisaties en maatschappelijke instellingen die werden geïnformeerd:

Stichting Eshton; Stichting De Chinese Brug; Theater Diligentia; Wijkorganisaties; MIM; Ministerie van Buitenlandse Zaken; Stichting Boog; Forum/Novib;

Vereniging Iraanse Academici Nederland; Kosmopolis Den Haag, Stichting Lancelot; Stichting Movies that Matter; Filmhuis Den Haag; Arab-Dutch Women Circle (ANVK); Ministerie van Justitie; VSB Fonds; Stichting Hüb; Zorg + Welzijn; FNV Vrouwenbond; HOF; SSWAN; PvdA Den Haag; Stichting Hindustani en Indian Feelings; Gemeente Den Haag, Dienst SZW, PJ Partners; Breed Emancipatienetwerk; diverse organisaties i.s.m. de gemeente Den Haag en Fonds 1818, Stichting HAAB; Stichting Mantelzorg; Loopbaanadviseur; Studenten HHS; Meavita; Politie Haaglanden (Slachtofferhulp); SISA; Stichting het Formaat; Stichting Dosti; Vadercentrum Adam; Toneelgroep De Appel; STIOM; Culturalis; NVR; Gemeente Den Haag; Dienst Inburgering; Hogeschool in Holland; Vader-Moedercentrum Zuidwest; diverse particulieren.

3. ONDER DE AANDACHT BRENGEN VAN SUCCESVOLLE EMANCIPATIE-INITIATIEVEN

Inleiding

Het zichtbaar maken en promoten van succesvolle initiatieven is een tweede taak van Importante.

De Haagse Vrouwenweek, de Emancipatieprijs van de stad Den Haag en het Haags Emancipatie Netwerk vergroten de bekendheid van goede, innovatieve en inspirerende activiteiten onder vrijwilligers, professionals en belangstellenden in de stad.

In 2008 droeg Importante een vrouw voor als kandidaat voor de Zami Awards en droeg zij twee vrouwen voor als kandidaten voor de Triomf, een tweejaarlijkse emancipatieprijs voor allochtone vrouwen.

3.1 HAAGSE VROUWENWEEK

De Haagse Vrouwenweek is een jaarlijks evenement voor vrouw en man, oud en jong, dat ruim 3.000 burgers bereikt.

Overall in de stad worden activiteiten georganiseerd in buurthuizen, bibliotheken en musea met debat, tentoonstellingen, lezingen, discussies, workshops, excursies en theater. De week is uitgegroeid tot een zeer gewaardeerd en bijzonder evenement.

Met recht werd de Haagse Vrouwenweek dan ook prominent vermeld als een van de succesvolle diversiteitprojecten die geselecteerd werden voor de Movisie Diversiteitprijs. Het leverde de Haagse Vrouwenweek een speciale vermelding op in de uitgave van Movisie: *'Meetellen en Meedoen'*.

Het doel van de Haagse Vrouwenweek is:

- Zichtbaar maken van emancipatieactiviteiten, -initiatieven en organisaties in Den Haag.
- Vrouwen betrekken bij de activiteiten van bovengenoemde organisaties en initiatieven (vooral vrouwen die zich in kwetsbare posities bevinden kennis laten maken met laagdrempelige initiatieven in de wijk)
- Nieuwe groepen bereiken
- Samenwerking tussen de organisaties bevorderen en versterken
- Aandacht vragen bij een breed publiek voor actuele thema's op het gebied van emancipatie, integratie en gelijke behandeling.

Dit verslagjaar liep de Haagse Vrouwenweek van 6 t/m 12 maart, waarbij 43 vieringen verspreid door Den Haag lieten zien wat er het gehele jaar door in de stad gebeurt op het gebied van emancipatie en participatie van vrouwen. Importante trad daarbij op als coördinator en promotor, ondersteunde vieringen in de wijk en gaf de programmakrant uit, waarin alle activiteiten van de deelnemende organisaties vermeld staan.

Importante verzorgde tevens de opening van de week met de uitreiking van de *Kartini-prijs*, organiseerde het *Lagerhuisdebat 'Sex on Sale'* op 8 maart en de *slobijeenkomst van het Haags Emancipatie Netwerk*. Het thema in 2008 was: *'Onbeperkt houdbaar'*, dat in een uitgewerkte hand-out aan de deelnemers ter beschikking werd gesteld.

Documentairemaakster Sunny Bergman had eerder de uitwassen van het onrealistische schoonheidsideaal waaraan vrouwen menen te moeten voldoen ter discussie gesteld in de film *'Beperkt Houdbaar'*.

Met een knipoog naar deze titel werd het thema van de Haagse Vrouwenweek 2008 *'Onbeperkt Houdbaar'* en werd het onderwerp in een breder perspectief geplaatst: *De dwingende druk van het schoonheidsideaal is een van de aspecten van de problematiek rond lichamelijke integriteit.*

Ondersteuning, coördinatie, promotie Haagse Vrouwenweek

Als coördinator van de Haagse Vrouwenweek ondersteunt en promoot Importante initiatieven en activiteiten in de wijk, en motiveert zij instellingen om met elkaar samen te werken.

Importante heeft voor de viering van de Haagse Vrouwenweek samengewerkt met een breed scala aan organisaties in de stad.

Naast de (vrijwilligers)organisaties en welzijnsinstellingen waren dat ook organisaties op het terrein van onderwijs, participatie, wijken, cultuur en sport. In een na afloop uitgegeven Nieuwsbrief werden de deelnemende organisaties en betrokkenen geïnformeerd over het verloop en succes van de Haagse Vrouwenweek 2008.

In 2008 coördineerde en ondersteunde Importante de deelname aan de Haagse Vrouwenweek van de volgende organisaties:

Vóór Loosduinen; Bibliotheek Bouwlust; Vóór Welzijn Haagse Hout; Museon; Boksschool Houwaart; STEK; Volwassenenwerk Mooi Escamp Moerwijk; Wijkcentrum Vrederust; Welzijnsorganisatie Vóór Segbroek; Vader- en Moedercentrum Zuidwest; de 11 organisaties in het Nutshuis; De Loods; Stichting OBV; Radio Discus; SSWAN; Welzijn Scheveningen; St. Dosti; Unit Intercultural/SISA; Mara Den Haag; Stichting Yasmin, HOF, Bibliotheken Wateringseveld/ Moerwijk / Centrum / Spoorwijk / Schilderswijk; Wijkcentrum Escampade; Moedercentrum Rumoor; COC Haaglanden; Mooi Escamp; MIM, Stichting Hindustani; Parada; Buurthuis Bario; De Loods; Marokkaanse Meidengroep Aman; Alexander Calder; Oase (STEK); Maximine; VOSAW; Kariboe Bibi; Vereniging Ethiopische Vrouwengroep; Wijkcentrum Wateringseveld (Stichting Mooi); Stichting Avrasya; Buurthuis Boerenplein; Stichting de Chinese Brug; PaFemme; Selamnetwerk; Literair Theater Branoul; Brahma Kumaris; Stichting Hindustani; Stichting Sarita; Voor Welzijn Segbroek; Ethiopische Vereniging; R. van Bavel en Band in Diligentia.

De Haagse Vrouwenweek in de media

Stadskrant Den Haag, De Posthoorn (2x); FunX Radio Rotterdam, Haaglanden, landelijk; AD Haagsche Courant (2x); TV West Nieuws; Omroep West; Radio en TV; Den Haag Centraal; Radio Discus; Wereldomroep.

3.2 KARTINI-PRIJS

De gemeente Den Haag heeft in 2007 het initiatief genomen tot een nieuwe jaarlijkse prijs: *'de Kartini-prijs'* Deze jaarlijkse, gemeentelijke emancipatieprijs wil het belang van een gelijkwaardige positie en een gelijkwaardige participatie van mannen en vrouwen benadrukken. Doel is inspirerende, succesvolle en/of vernieuwende initiatieven in de stad die hieraan bijdragen, als good practices onder de aandacht brengen van een breed publiek. Op verzoek van de gemeente draagt Importante zorg voor de organisatie van deze prijs. De prijs wordt jaarlijks rond 8 maart uitgereikt.

De Kartini-prijs 2008 werd op 6 maart van dat jaar uitgereikt aan de dertien mannen van Theatervoorstelling *'In de Naam van de Vaders'*: Bilal Sahin, Nasredin Hussein, Abdoelsamad Taky, Hainly Clemencia, Arjen Brouwer, Willem Meeuwssen, Faris Kulgu, George Musch, Osman Kaya, Aziz Chokoud, Sahir Sbaa, Jos Bours en Günar Guven. Zij ontvingen de prijs uit handen van Bert van Alphen, wethouder Emancipatie, tijdens een feestelijke bijeenkomst in het Nutshuis.

In de Theatervoorstelling *'In Naam van de Vaders'* laten de mannen vanuit hun eigen levenservaring aan het publiek zien hoe zij zijn opgevoed door hun eigen vaders. Daarbij tonen zij de dilemma's waar ze voor staan in de opvoeding van hun eigen kinderen, vaak in volstrekt andere omstandigheden. Met hun verhalen hebben zij een bewustwordingsproces op gang gebracht waarbij traditionele opvattingen over *'wat als mannelijk en vrouwelijk wordt gezien'*, ter discussie worden gesteld.

De jury was van mening dat hiermee een bijdrage wordt geleverd aan de doelstelling van de Kartini-prijs:

"De prijs is bedoeld om het belang van een gelijkwaardige positie en participatie van mannen en vrouwen in Den Haag te benadrukken. Het is bijzonder en het getuigt bovendien van veel lef dat deze dertien mannen, allen afkomstig uit de Haagse Wijk Laak, het toneel opgaan, hun persoonlijke ervaringen bespreekbaar maken en daarbij hun kwetsbaarheid durven te tonen."

Het aantal voordrachten voor de Kartini-prijs 2008 bedroeg 26. Bij de uitreiking waren 120 personen aanwezig.

De theaterproductie *'In de naam van de vaders'* was 22 maal op verschillende plaatsen in het land te zien.

Een deel van het prijsgeld werd door de winnaars ter beschikking gesteld aan een groep tienermoeders tijdens een speciaal hiervoor georganiseerde bijeenkomst in Vadercentrum Adam. Het andere deel stelden zij beschikbaar voor de vervaardiging van een DVD van het theaterstuk. Dit maakt het mogelijk het stuk te blijven vertonen en te gebruiken als voorbeeld en aanzet tot discussie.

3.3 Haags Emancipatie Netwerk

Het Haags Emancipatie Netwerk is bedoeld voor iedereen die actief is op het terrein van, betrokken is bij, of geïnteresseerd is in de emancipatie en participatie van vrouwen in Den Haag. Doelstelling van het netwerk is:

Organisaties, initiatieven en personen die actief betrokken zijn bij de emancipatie en participatie van vrouwen in Den Haag elkaar laten ontmoeten, in de gelegenheid stellen expertise uit te wisselen en elkaar te inspireren en te komen tot kruisbestuiving en nieuwe samenwerkingsverbanden.

- Zichtbaar maken wat er in de stad op het terrein van emancipatie en participatie van vrouwen leeft en wordt georganiseerd.
- De stad Den Haag een platform geven waar actuele thema's en vernieuwende aanpakken op het terrein van emancipatie en participatie worden gepresenteerd, bediscussieerd en doen inspireren.

De opzet van deze netwerkbijeenkomsten is speciaal hierop toegesneden. Op verzoek faciliteert Importante HENbijeenkomsten, die door gastorganisatoren kunnen worden ingevuld. Dit stelt hen in staat om een thema dat zij belangrijk vinden op de agenda te zetten.

Importante organiseerde in 2008 vier bijeenkomsten van het Haags Emancipatie Netwerk, die gemiddeld 45 belangstellenden trokken.

- 12 maart - Slotbijeenkomst Haagse Vrouwenweek;
- 5 juni - 'Van afhankelijkheid naar zelfstandigheid';
- 8 oktober - 'Emancipatie, gelijk doen?' 'Emancipatie, gelijk doen!' 'U bent aan zet!' (gast).
- 5 november - 'Powervrouwen'.

Op deze bijeenkomsten werden in totaal 12 succesvolle initiatieven gepresenteerd. (zie ook 1.3 ondersteuning van netwerken).

4. AANJAGEN VAN HET EMANCIPATIEBELEID

Inleiding

Het doel van aanjagen is:

bewustwording van burgers, beleidsmakers, media en politici ten aanzien van knelpunten of actuele ontwikkelingen in de Haagse samenleving met betrekking tot emancipatie van vrouwen.

Deze bewustwording moet leiden tot nieuwe initiatieven, acties of beleid, waardoor knelpunten worden opgelost of actuele ontwikkelingen adequaat het hoofd wordt geboden.

Onder aanjagen verstaat Importante:

ook het agenderen van nieuwe emancipatiethema's en recente (landelijke) ontwikkelingen bij (vrijwilligers) organisaties, maatschappelijke instellingen, en landelijke en gemeentelijke instanties.

De bijeenkomsten van het Haags Emancipatie Netwerk (HEN), die Importante een paar keer per jaar organiseert, zijn bij uitstek geschikt om nieuwe thema's over het voetlicht te brengen.

Maatschappelijk debat over normen, waarden en rolpatronen

Inleiding

In het kader van haar aanjaagfunctie wil Importante twee ontwikkelingen nader toelichten

8 Maart Lagerhuisdebat Sex on Sale!

“Zonder discussie geen bewustwording”, zegt wethouder Bert van Alphen in het 10-Puntenplan Vrouwenemancipatie 2008-2010. De gemeente wil de discussie over rolpatronen, normen en waarden verder aanjagen en initieert een serie debatbijeenkomsten met de Haagse burgers over onderwerpen die nog altijd in de taboesfeer liggen.

Zaterdag 8 maart, Internationale Vrouwendag, werd in het Nutshuis het **Lagerhuisdebat ‘Sex on Sale’** gehouden. Het vormde de aftrap van een reeks van drie debatten, waarmee Importante de discussie in de stad wil entameren en andere organisaties wil enthousiasmeren om navolging te geven aan dit initiatief.

Het debat dat meer dan 150 veelal jongere deelnemers trok, stond in het teken van **‘Lichamelijke Integriteit’**, het thema van de Haagse Vrouwenweek. Het panel debaters bestond uit meer dan 40 zeer verschillende deelnemers, in de leeftijd van 15 tot 57 jaar, zowel mannen als vrouwen en met verschillende culturele achtergronden.

Tijdens dit taboedoorbrekende debat over **seks en schoonheid** kwamen onderwerpen als **breezersex, loverboys, seks in videoclips, playboypoesjes en vrouwenbesnijdenis** aan de orde.

De debaters vormden een mooie afspiegeling van de Haagse samenleving: jong en oud, man en vrouw, allochtoon en autochtoon.

Het Lagerhuisdebat vond plaats op Internationale Vrouwendag 8 maart en paste perfect binnen het gekozen thema voor de Haagse Vrouwenweek 2008: **‘Onbeperkt Houdbaar’**.

Het thema refereert aan de documentaire van Sunny Bergman *'Beperkt Houdbaar'*. De documentaire laat zien wat er tegenwoordig wordt verstaan onder het schoonheidsideaal en wat vrouwen en jonge meiden moeten ondergaan om hieraan te kunnen voldoen.

'Sex on Sale' werd georganiseerd door Importante in samenwerking met Bureau Discriminatiezaken en Stichting Burger.

23 oktober Lagerhuisdebat 'Girls vs Boys'

Donderdag 23 oktober vond in het Nutshuis het tweede Lagerhuisdebat plaats met als titel 'Girls vs Boys'. Een spetterend op jongeren gericht debat over ongelijkheid tussen jongens en meisjes. Een belangrijk onderwerp was het geweld binnen relaties dat onder jongeren een stijgende lijn vertoont.

Organisatoren waren: de Haagse Jongeren Ambassadeurs, Al Manaar en Importante. Er waren 70 jongeren aanwezig met een grote diversiteit in achtergrond. Het debat onder leiding van Importante, daagde de jongeren uit om dieper op de onderwerpen in te gaan.

20 november 2008: 'Seksuele diversiteit is ook een vrouwenzaak'

Het debat over homoseksualiteit gaat altijd over homoseksuele mannen, nooit over lesbische vrouwen.

Op 20 november van dit verslagjaar vond het derde Lagerhuisdebat plaats. De bijeenkomst die door Importante werd georganiseerd in samenwerking met COC Haaglanden had als doel het clichébeeld *'de witte homoseksuele man'* te doorbreken. De positie van lesbische of biseksuele (allochtone) vrouwen stond hier centraal. Daarbij ging het om vragen als: hoe komt het toch dat mannen ook dit veld domineren? Hoe ervaren allochtone vrouwen het leven tussen 3 culturen: de eigen

cultuur en de Nederlandse cultuur en die vervolgens weer in relatie tot homoseksualiteit? Hoe ga je om met homoseksualiteit als het dichtbij komt, als het je dochter, je zus, of je vriendin is?

Ruim 50 deelnemers, waarvan het merendeel niet homoseksueel, waren op deze avond aanwezig.

Van afhankelijkheid naar zelfstandigheid

Tekort aan empowermenttrainingen

De gemeente benadrukt in het 10-Puntenplan Vrouwenemancipatie 2008-2010 de noodzaak om migrantenvrouwen in een dubbele achterstand concrete mogelijkheden te bieden om zichzelf te kunnen ontplooien. Het realiseren van laagdrempelige buurtkamers voor vrouwen is een stap in de goede richting.

Maar de ervaring leert ons dat de weg naar weerbaarheid en zelfredzaamheid niet alleen is gebaat bij een vertrouwde plek in de buurt. Dit proces vergt ondersteuning van (ervaring)deskundigen op een structurele basis. De resultaten van soortgelijke initiatieven als de buurtvrouwenhuizen in andere steden, bevestigen dit.

Gezien de nieuwe kerntaken kan Importante alleen op zeer beperkte schaal weerbaarheidstrainingen en assertiviteitcursussen aanbieden. Op dit moment zijn er nauwelijks mogelijkheden voor vrouwen om in hun wijk (betaalbare) trainingen te volgen die gericht zijn op de vergroting van de persoonlijke weerbaarheid en zelfredzaamheid. Importante is daarom van mening dat de gemeente een actieve rol zou moeten vervullen in het uitbreiden en inbedden van het aanbod in betaalbare, kwalitatief goede empowermenttrainingen in de wijken. Importante is graag bereid haar expertise op dit gebied ter beschikking te stellen.

5. BESTUUR EN PERSONEEL

Bestuur:	Mw. Marianne Schrijver	Voorzitter
	Mw. Nike van Nuland	Penningmeester
	Mw. Janny Wolters	Bestuurslid
	Mw. Josie Garcia	Aspirant Bestuurslid

Team:

Mw. Lenie Geitenbeek	Secretariaat en automatisering
Mw. Marjorie Sauerbier	Projectmedewerker, Stafmedewerker
Mw. Farida Bechan	Secretariaat en automatiseringsmedewerker
Mw. Rika Schoonbergen	Personeel en Financiën
Mw. Wil Huyser	Officemanager en Projectmedewerker
Mw. Nathaly Mercera	Projectleider & Beleidsadviseur
Mw. Judith Andries	Beleidsmedewerker Arbeid en Zorg
Mw. Fatima Bouddokar	Projectmedewerker/Wijkconsulent, Ondersteuning zelforganisaties in de wijk
Mw. Mitra Rambaran	Fondsenwerver & Communicatiedeskundige

Mw. Charlie Ortega	Directeur
--------------------	-----------

Docente:

Mw. Panja Haaitsma	Assertiviteit
--------------------	---------------

Vrijwilligers:

Mw. Inge van de Vooren
Mw. Caroline Duijvesteijn
Mw. Janet Nicholson

Stagiaire:

Mw. Intifadha Meryosh	Onderzoek Arbeidsparticipatie Migrantenvrouwen
-----------------------	---